

LAGRÅDET

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2008-09-11

Närvarande: F.d. regeringsrådet Rune Lavin, justitierådet Marianne Lundius och regeringsrådet Karin Almgren.

Lag om valfrihetssystem

Enligt en lagrådsremiss den 21 augusti 2008 (Socialdepartementet) har regeringen beslutat att inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om valfrihetssystem,
2. lag om ändring i lagen (1971:298) om allmänna förvaltningsdomstolar,
3. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
4. lag om ändring i socialtjänstlagen (2001:453).

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av departementssekreteraren Ellen Hausel Heldahl, biträdd av kanslirådet Angela Öst.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet

Förslaget till lag om valfrihetssystem

Allmänna synpunkter

Lagrådsremissen innehåller förslag till bl.a. en ny lag om valfrihetssystem. Lagen avses klargöra rättsläget och underlätta för kommuner och landsting som vill öka valfriheten inom sina

verksamheter genom att överlåta valet av utförare av vård- och omsorgstjänster till den enskilde.

Valfrihetssystem enligt den föreslagna lagen ska vara ett alternativ till upphandling enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU. Kontrakt inom ett valfrihetssystem anses enligt remissen utgöra tjänstekoncessioner. LOU och upphandlingsdirektiven omfattar inte tjänstekoncessioner. De grundläggande gemenskapsrättsliga principerna om likabehandling, icke-diskriminering, öppenhet, förutsägbarhet, ömsesidigt erkännande och proportionalitet ska dock enligt EG-domstolens praxis tillämpas även när avtal om tjänstekoncession ingås. Vidare är det nödvändigt att rättsmedel finns att tillgå.

Terminologin och uppbyggnaden av den nya lagen ansluter nära till LOU, trots att det inte är fråga om offentlig upphandling. Merparten av paragraferna har motsvarigheter i LOU. Detta har lett till en lagstiftning som, i likhet med LOU, lämnar mycket att önska vad gäller begriplighet och tydlighet (se Lagrådets yttrande i prop. 2006/07:128 s. 595). Lagrådet är övertygat om att lagstiftningen – utan att ge avkall på de krav gemenskapsrätten ställer på den ifrågavarande typen av förfaranden – genom att kopplas från ordvalen och strukturen i LOU skulle kunna ges en utformning som ökar begripligheten.

Det föreslagna valfrihetssystemet karakteriseras av att varje leverantör som ingett en ansökan först måste godkännas, innan den upphandlande myndigheten kan ingå ett kontrakt med leverantören. I den löpande texten i remissen (s. 85 f.) görs försök att reducera betydelsen av godkännandebeslut. En analys av det föreslagna regelsystemet ger dock vid handen att handläggningen av ärenden om godkännande sker i särskild ordning och att bestämmelser av

klart offentlighetsrättslig natur i 7 kap. exempelvis är tillämpliga. Själva ingåendet av kontraktet mellan parterna är givetvis av civilrättslig art, även om åtgärden närmast framstår som en verkställighet av godkännandebeslutet. Ett beslut, varigenom en sökande inte godkännts, har mycket långtgående rättsverkningar för sökanden och ger honom också rätt att ansöka om rättelse hos allmän förvaltningsdomstol. Även i övrigt framgår av lagtexten att besluten om godkännande tillmäts särskild betydelse, t.ex. syftar den tidsram som avses i 4 kap. 3 § på fattandet av beslut om godkännande och de detaljerade regler om underrättelse av beslut som finns i 8 kap. 2 § avser beslut om godkännande.

En angelägen sak i remissen tycks vara att ett beslut om godkännande eller icke godkännande inte ska ha någon förvaltningsrättslig karaktär. Att det dock är fråga om ett beslut framgår uttryckligen av den föreslagna lagtexten, se t.ex. 4 kap. 3 §, 8 kap. 2 § och 10 kap. 1 §. Om den upphandlande myndigheten inte är en förvaltningsmyndighet blir förvaltningslagen (1986:223), FL, i vilket fall som helst inte tillämplig. Om däremot den föreslagna lagen inte gör undantag för FL:s tillämpning, kommer sistnämnda lag i princip att bli tillämplig på förvaltningsmyndigheters handläggning av ärenden om godkännande. Besluten i dessa ärenden har sådana rättsverkningar och sådant innehåll att de kan vara att uppfatta som ett utslag av myndighetsutövning enligt FL. I detta hänseende kan noteras att besluten är bindande och ensidigt meddelas av myndigheten samt att myndigheters befogenhet att besluta i godkännandefrågor grundas på uttryckliga författningsbestämmelser. Eftersom andra organ än förvaltningsmyndigheter kommer att tillämpa den föreslagna lagen utan att vara bundna av FL, förefaller det naturligt att FL inte heller gäller förvaltningsmyndigheters handläggning av ärenden enligt den föreslagna lagen. Genom införandet av en uttrycklig föreskrift i lagen

om att FL inte är tillämplig skulle problemet lätt kunna lösas. Ett förslag härom presenteras nedan i en ny paragraf (3 §) i 1 kap.

Lagens rubrik

Valfrihet kan förekomma eller vara önskvärd på många områden i samhället. I lagens rubrik anges inte att det system som avses endast rör vissa områden inom den sociala sektorn. Rubriken bör förtydligas i detta hänseende. Ett förslag till rubrik är: Lag om valfrihetssystem inom vissa sociala områden.

1 kap. 1 §

Paragrafen är svårläst och bör konstrueras om så att den tydligare ger uttryck för vad som åsyftas. En formulering som skulle kunna väljas är följande:

Denna lag gäller när en upphandlande myndighet beslutat att tillämpa valfrihetssystem vad gäller tjänster inom hälso- och sjukvård samt socialtjänster, som är upptagna som B-tjänster i kategori 25 i bilaga 3 till lagen (2007:1091) om offentlig upphandling. Lagen gäller dock inte tjänster som omfattas av CPV-kod 85311300 (barn- och ungdomsomsorg) enligt Europaparlamentets och rådets förordning EEG nr 2195/2002 av den 5 november 2002 om en gemensam terminologi vid offentlig upphandling.

Med valfrihetssystem enligt denna lag avses ett förfarande där den enskilde har rätt att välja den leverantör som ska utföra tjänsten och som en upphandlande myndighet godkänt och tecknat kontrakt med. Den upphandlande myndigheten behöver inte tillämpa samma valfrihetssystem inom alla berörda områden.

1 kap. 3 § (ny)

Som inledningsvis närmare utvecklats, har ett beslut om godkännande eller icke godkännande av en sökande sådana rättsverkningar att det inte kan uppfattas på annat sätt än som ett förvaltningsbeslut. I den mån den föreslagna lagen innehåller särskilda bestämmelser om förfarandet gäller dessa i stället för motsvarande bestämmelser i

FL, se 3 § FL. Om det anses nödvändigt att helt utesluta tillämpningen av FL vid handläggningen av ärenden om valfrihetssystem, torde denna möjlighet också finnas med stöd av samma paragraf i FL. Jfr 23 § kommittéförordningen (1998:1474). En bestämmelse med följande lydelse skulle således kunna tas in i lagen:

Förvaltningslagen

Förvaltningslagen (1986:223) ska inte tillämpas vid handläggningen av ärenden enligt denna lag.

2 kap. 2 §

I paragrafen finns en definition av begreppet kontrakt som i allt väsentligt motsvarar definitionen i 2 kap. 10 § LOU. Ett kontrakt om tillhandahållandet av tjänster enligt lagen om valfrihetssystem ska innehålla inte bara de ekonomiska villkoren, utan även andra villkor (jfr 4 kap. 2 §), vilket bör komma till uttryck i definitionen. Den föreslagna definitionen har också fått en olämplig språklig utformning. Lagrådet föreslår att paragrafen ges följande lydelse:

Med *kontrakt* avses ett skriftligt avtal om ekonomiska och andra villkor för att tillhandahålla tjänster som

1. sluts mellan en eller flera upphandlande myndigheter och en eller flera leverantörer, och
2. undertecknas av parterna eller signeras av dem med en elektronisk signatur.

2 kap. 3 §

Paragrafen innehåller en definition av begreppet leverantör. Den föreslagna definitionen avgränsar emellertid inte tillhandahållandet till sådana tjänster som omfattas av lagen. En sådan mer precis avgränsning fås om paragrafen formuleras på följande sätt:

Med *leverantör* avses den som på marknaden tillhandahåller tjänster som avses i 1 kap. 1 § första stycket. Med leverantör avses också en grupp av leverantörer.

2 kap. 6 §

Det framstår som överflödigt att definiera sökande som den som *ansöker* om att få delta i systemet. Termen sökande anger som sådan klart vad det är fråga om. Paragrafen kan utgå.

2 kap. 7 §

Det är endast i första stycket av 1 kap. 1 § som de tjänster som avses preciseras. Sist i paragrafen bör därför läggas till orden "första stycket". Vidare bör båda huvudorden stå i singularis. Lydelsen skulle således bli:

Med tjänst avses sådan tjänst som framgår av 1 kap. 1 § första stycket.

2 kap. 8 §

Lagrådet noterar att det i den föreslagna bestämmelsen inte är fråga om att utvidga myndighetsbegreppet. Som framgår av första meningen avses med upphandlande myndighet en kommunal myndighet. De organ som nämns i andra meningen likställs med upphandlande myndigheter men inordnas inte i begreppet som sådant. Ordet likställa är i sammanhanget att föredra, eftersom "jämställa" numera i lagtext brukar reserveras för förhållanden om jämställdhet mellan män och kvinnor.

Vidare bör paragrafen delas upp i två stycken, vilket även tycks ha föresvävat upphovsmännen eftersom i punkten 3 andra meningen talas om ett första stycke. Vad gäller punkten 3 har det där smugit sig in en truism. En sammanslutning av *ett* organ är en självklar omöjlighet. Däremot är en sammanslutning av en myndighet och en församling tänkbar.

Paragrafen bör ges följande lydelse:

Med *upphandlande myndighet* avses en kommunal myndighet.

Vid tillämpningen av denna lag ska med upphandlande myndigheter likställas

1. beslutande församlingar i kommuner och landsting,
2. offentligt styrda organ som avses i 5 §,
3. sammanslutningar av en eller flera myndigheter enligt första stycket eller församlingar enligt 1, och
4. sammanslutningar av flera organ enligt 2.

Rubriken till 3 kap.

Kapitlet bär rubriken "Annonsering och tidsfrister". Någon bestämmelse som reglerar tidsfrister finns emellertid inte i kapitlet. Rubriken bör därför justeras, så att den endast anger "Annonsering".

3 kap. 1 §

Avsikten med annonseringen i en nationell databas är enligt lagrådsremissen att en upphandlande myndighet löpande ska informera om de tjänsteområden inom vilka myndigheten tillämpar valfrihetssystem samt om de villkor som vid den aktuella tidpunkten gäller inom respektive tjänsteområde och som en leverantör ska uppfylla för att myndigheten ska godkänna denne och ingå avtal om tillhandahållande av tjänster. Annonseringen är således att betrakta som en uppmaning till leverantörer att avge anbud. I bestämmelsen anges att det är när en myndighet avser att inrätta ett valfrihetssystem som annonseringen ska ske. Detta torde innebära att inrättande av ett valfrihetssystem ligger på avsiktsplanet intill dess att ett avtal mellan den upphandlande myndigheten och åtminstone en leverantör ingåtts. Av lagrådsremissen (s. 137) framgår dock att annonseringskyldigheten inträder sedan den upphandlande myndigheten beslutat att tillämpa den föreslagna lagen. Detta reser frågan om bestämmelsen verkligen ger uttryck för vad som åsyftas. Att döma av uttalandet

i remissen borde bestämmelsen inledas med orden: En upphandlande myndighet som beslutat att – – –.

I bestämmelsen anges också att en upphandlande myndighet ska annonsera i den nationella databasen när den avser att förändra ett valfrihetssystem. Det framgår inte av lagrådsremissen vilken betydelse en sådan upplysning ska ha. En löpande annonsering måste innebära att i databasen tillkännages de tjänsteområden där valfrihetssystem tillämpas liksom de villkor som vid varje tidpunkt gäller och att såväl tjänsteområden som villkor kan komma att förändras över tiden. Huruvida sådana förändringar kan komma att påverka ingångna avtal beror på avtalens innehåll. Sådana förändringar skulle också kunna komma att påverka lämnade anbud som ännu inte prövats. Enligt Lagrådets mening bör betydelsen av en dylik förändring av valfrihetssystemet klargöras i den fortsatta beredningen av lagstiftningsärendet.

Bestämmelsen skulle enligt Lagrådets mening vinna i tydlighet med följande lydelse:

En upphandlande myndighet som avser/beslutat att inrätta eller förändra ett valfrihetssystem ska annonsera i den nationella databas som upprättats för ändamålet. Förfrågningsunderlag ska tillsammans med annonsen finnas tillgängligt i databasen.

4 kap. 2 §

Under rubriken "Tillkommande kontraktsvillkor" föreslås en bestämmelse om att den upphandlande myndigheten får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur kontraktet ska fullgöras. Villkoren ska anges redan i annonsen om valfrihetssystem eller i förfrågningsunderlaget. Ordet "tillkommande" i paragrafens rubrik är därför missvisande och bör ersättas med "särskilda".

Lagrådet förordar att rubriken och paragrafen ges följande lydelse:

Särskilda kontraktsvillkor

Den upphandlande myndigheten får ställa särskilda sociala, miljömässiga och andra villkor för hur ett kontrakt ska fullgöras. Samtliga villkor ska anges i annonsen om valfrihetssystem eller i förfrågningsunderlaget.

4 kap. 3 §

Som framgår nedan föreslår Lagrådet att bestämmelsen i 5 kap. 3 §, som i likhet med bestämmelserna i 4 kap. reglerar innehållet i annonsen och förfrågningsunderlaget, bör placeras i detta kapitel som en tredje paragraf. Om Lagrådets förslag godtas får förevarande paragraf beteckningen 4 §. Den kan lämpligen formuleras på följande sätt (jfr 5 kap. 3 §):

I förfrågningsunderlaget ska anges inom vilken tid den upphandlande myndigheten kommer att fatta beslut om godkännande.

5 kap. 1 §

Lagrådet föreslår att andra meningen i den föreslagna bestämmelsen får följande lydelse:

Den upphandlande myndigheten får inte ställa upp villkor om att en grupp ska ha en bestämd juridisk form för att få lämna en ansökan.

5 kap. 2 §

I den föreslagna paragrafen bör enligt Lagrådets mening begreppet leverantör, som definieras i 2 kap. 3 §, bytas ut mot sökande. Bestämmelsen skulle då få följande lydelse:

En sökande får vid behov åberopa andra företags ekonomiska, tekniska och yrkesmässiga kapacitet i ansökan. Sökanden ska genom att tillhandahålla ett åtagande från företagen i fråga eller på annat sätt kunna visa att han kommer att förfoga över nödvändiga resurser när kontraktet ska fullgöras.

5 kap. 3 §

Paragrafen innehåller en bestämmelse om att det i annonsen eller förfrågningsunderlaget ska anges på vilket sätt ansökan ska ges in. Enligt Lagrådets mening bör paragrafen och rubriken över paragrafen placeras i kapitel 4, lämpligen som 3 §.

Rubriken till 6 kap.

Kapitlet har rubriken "Kommunikation och information". Någon bestämmelse som reglerar information finns emellertid inte i kapitlet. Rubriken bör därför justeras, så att den endast anger "Kommunikation".

6 kap. 1 §

Rubriken närmast före paragrafen bör lämpligen lyda "Kommunikation med elektroniska medel". Inledningen av paragrafen bör justeras språkligt och lyda: "Vid kommunikation med elektroniska medel ska medlen vara – – –."

7 kap. 1 och 2 §§

De föreslagna paragraferna handlar om uteslutning av sökande, varför Lagrådet förordar att rubrikerna ändras i enlighet härmed. Paragraferna motsvarar LOU:s bestämmelser om uteslutning av leverantör från att delta i upphandling. Lagrådet delar de betänkligheter som kom till uttryck i Lagrådets yttrande över förslaget till LOU (prop. 2006/07:128 s. 628 ff.), nämligen att de föreslagna bestämmelserna inte svarar mot krav på tydlighet och tillgänglighet bl.a. mot bakgrund av att den brottslighet som det hänvisas till inte har någon direkt motsvarighet i den svenska brottsbalken. Det finns inte någon

direktivbunden skyldighet för en upphandlande myndighet att uteluta en sökande såsom är fallet vid offentlig upphandling. Lagrådet förordar att bestämmelsen förtydligas och anpassas till den svenska brottsbalken. Om detta inte är möjligt så bör bestämmelsen utgå.

Enligt den föreslagna bestämmelsen i 5 kap. 1 § behöver en grupp av sökande inte ha en bestämd juridisk form förrän gruppen blivit tilldelad ett kontrakt. Det innebär att en grupp kan godkännas som leverantör trots att den upphandlande myndigheten saknat kännedom om den blivande avtalskontrahentens ställföreträdare. Myndigheten har därmed inte kunnat pröva ställföreträdarnasandel. Denna anmärkning gör sig gällande både vad avser 1 och 2 §§. Hur den situation ska lösas som kan uppkomma om det skulle föreligga uteslutningsgrund beträffande ställföreträdare för den juridiska person som den godkända gruppen leverantörer organiserat bör utvecklas i det fortsatta beredningsarbetet.

För att det ska bli tydligt att den sökande ska ha fullgjort sina åligganden såvitt avser socialförsäkringsavgifter såväl i hemlandet som i andra stater inom EES-området föreslår Lagrådet att 2 § punkten 5 får följande lydelse:

5. inte har fullgjort sina åligganden avseende socialförsäkringsavgifter eller skatt i hemlandet eller annan stat inom EES-området, eller

I båda paragrafernas sista stycke föreslås ordet "denne" bytas ut till "sökanden".

7 kap. 3 §

Uttrycket "får det antas" i tredje stycket, som visserligen redan förekommer i 10 kap. 3 § LOU, är alltför otydligt för att passa in i en klagörande lagtext. Ordet "får" kan läsas både som "måste" och som

”får lov”. Med ordet ”det” anges inte heller vilket rättssubjekt som åsyftas.

Tredje stycket skulle kunna ges lydelsen:

Om en sökande är registrerad i en officiell förteckning över godkända leverantörer i ett land inom EES, ska den upphandlande myndigheten utgå från att sökanden inte kan uteslutas som leverantör enligt 1 § eller 2 § första stycket 1-5.

8 kap.

Som klargjorts ovan i inledningen, medför valfrihetssystemet att den upphandlande myndigheten förväntas vidtaga två åtgärder, nämligen dels besluta huruvida en sökande får delta i systemet, ett s.k. godkännandebeslut, dels sluta kontrakt med sådana sökande som blivit godkända. Detta bör komma till klart uttryck i kapitlet. Som det nu förhåller sig, ger det närmast intrycket att man vill dölja hur systemet fungerar. Sammanblandningen av godkännande och kontrakt ingående som om det vore samma åtgärd eller enbart en civilrättslig överenskommelse är både förvillande och förvirrande för en läsare.

För att skapa reda i tankegången skulle kapitelrubriken samt 1 § och en ny 3 § kunna ges följande lydelse:

8 kap. Godkännande av leverantör m.m.

Beslut om godkännande

1 § Den upphandlande myndigheten ska godkänna samtliga sökande som uppfyller de krav som angetts i annonsen och förfrågningsunderlaget och som inte har uteslutits enligt 7 kap. 1 eller 2 §.

Underrättelse om beslut

2 § När beslut fattats om huruvida en sökande får delta i valfrihetssystemet ska den upphandlande myndigheten snarast möjligt underrätta sökanden om beslutet och skälen för det.

En sådan underrättelse ska lämnas till sökandena även när den upphandlande myndigheten beslutar att avbryta inrättandet av valfrihetssystemet.

Om den upphandlande myndigheten beslutar att inte godkänna sökanden som leverantör i valfrihetssystemet ska den upphandlande myndigheten lämna upplysningar om hur rättelse söks.

Ingående av kontrakt

3 § Sedan den upphandlande myndigheten lämnat sitt godkännande, ska myndigheten utan dröjsmål ingå kontrakt med leverantören.

Rubriken till 9 kap.

Kapitlet har rubriken "Information och val". Några bestämmelser om val finns dock inte i kapitlet, däremot en regel om att den upphandlande myndigheten är skyldig att tillhandahålla ett ickevalsalternativ. Rubriken bör därför justeras och lyda: "Information och ickevalsalternativ".

9 kap. 1 §

Det är en självklarhet att den informationsskyldighet paragrafen stipulerar gäller vid tillämpningen av lagen. Dock bör kravet på saklighet läggas till. Jfr författningskommentaren till paragrafen s. 141 i remissen. Paragrafen bör därför omformuleras på följande sätt:

Den upphandlande myndigheten ska till enskilda lämna information om samtliga leverantörer som myndigheten tecknat kontrakt med inom ramen för valfrihetssystemet. Informationen ska vara saklig, relevant, jämförbar, lättförståelig och lättillgänglig.

10 kap. 1 §

Enligt första stycket får en leverantör på grund av att en upphandlande myndighet brutit mot någon bestämmelse i lagen ansöka om rättelse hos allmän förvaltningsdomstol. I detta skede har emellertid ännu inte konstaterats att myndigheten gjort sig skyldig till en lag-

stridig rättstillämpning. Vad som menas bör vara att leverantören anser att myndigheten inte korrekt följt en bestämmelse i lagen.

Bestämmelsen i första stycket kan förslagsvis korrigeras på följande sätt:

En leverantör, som gör gällande att en upphandlande myndighet brutit mot en bestämmelse i denna lag, får ansöka om rättelse hos allmän förvaltningsdomstol.

10 kap. 2 §

Den föreslagna bestämmelsen medför att förvaltningsdomstolen ska dels utföra en laglighetsprövning, dels med hänsyn till utfallet av denna utröna om leverantören lidit eller kan komma att lida skada. Frågan är om det skadebegrepp som här åsyftas är detsamma som används i 5 §. Om så är fallet kan både allmän förvaltningsdomstol och allmän domstol pröva frågor om en viss skada kan anses ha uppkommit. Detta kan medföra att domstolarna kommer till olika resultat och således skapa konflikter dem emellan.

10 kap. 3 §

I andra stycket föreslås att en ansökan ska ha kommit in till allmän förvaltningsdomstol inom tre veckor från det att underrättelse *lämnats* enligt 8 kap. 2 §. Formuleringen ger inte vid handen att underrättelsen ska ha kommit sökanden till del, vilket från rättssäkerhetssynpunkt naturligtvis är att föredra. I motiveringen till paragrafen anges att "preskriptionsfristen" är tre veckor från det att sökanden underrättades om beslutet. Bestämmelsen bör ändras så att den ansluter till vad som åsyftas enligt motiveringen, dock att det felaktigt använda ordet preskriptionsfristen inte bör förekomma.

10 kap. 8 §

Av paragrafen framgår att de upplysningar som tillsynsmyndigheten får inhämta från de upphandlande myndigheterna i första hand ska inhämtas genom ett skriftligt förfarande. Om det på grund av materialets omfång, brådska eller något annat förhållande är lämpligare, får upplysningarna i stället inhämtas genom besök hos den upphandlande myndigheten (jfr 16 kap. 7 § LOU).

Om avsikten är att tillsynsmyndigheten utan att göra besök ska kunna inhämta upplysningar muntligen bör detta framgå av paragrafen.

Det kan påpekas att tillsynsmyndighetens befogenhet enligt paragrafen är begränsad till att *begära de upplysningar* från de upphandlande myndigheterna som är nödvändiga för tillsynen. Detta kan jämföras med länsstyrelsens befogenhet vid tillsyn enligt 13 kap. 4 § socialtjänstlagen (2001:453) att även *ta del av de handlingar och annat material* som behövs för tillsynen. Bakgrunden till att de mer begränsade befogenheter som tillsynsmyndigheten utrustats med i lagen om valfrihetssystem har ansetts tillräckliga för tillsyn enligt lagen har inte kommenterats i remissen.

Förslaget till lag om ändring i socialtjänstlagen

16 kap. 3 §

Paragrafen, som har rubriken "Överklagande av beslut", reglerar i första stycket möjligheterna att överklaga socialnämndens beslut hos allmän förvaltningsdomstol. Av andra stycket framgår att beslut i frågor som avses i första stycket gäller omedelbart men att en

länsrätt eller kammarrätt får förordna att dess beslut ska verkställas först sedan det vunnit laga kraft.

Som ett nytt tredje stycke i paragrafen föreslås en bestämmelse om att på begäran av sökanden får verkställandet av beslut om bistånd enligt 4 kap. 1 § senareläggas om verkställandet sker inom ett valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem. Bestämmelsen, som visserligen har anknytning till innehållet i andra stycket men inte rör överklagande, har fått en olämplig placering. Detta skulle kunna avhjälpas genom att det nuvarande andra stycket tillsammans med det föreslagna tredje stycket flyttas till en ny 3 a § med rubriken "Verkställighet av beslut". En alternativ lösning är att låta rubriken över 3 § lyda "Överklagande och verkställighet av beslut".

16 kap. 6 c §

En kommun som inte inom skäligen tid tillhandahåller bistånd enligt 4 kap. 1 § som någon är berättigad till enligt en domstols avgörande, ska enligt 6 a § åläggas att betala en särskild avgift. Enligt 6 c § prövas frågor om särskild avgift av länsrätt efter ansökan av länsstyrelsen.

Av ett nytt andra stycke framgår att ansökan inte ska göras när sökanden enligt 3 § tredje stycket begärt att få senarelägga verkställandet. Enligt Lagrådets mening är den naturliga lösningen att förutsättningar för att ta ut avgift inte ska föreligga i en sådan situation. Bestämmelsen i 6 c § bör därför lämnas oförändrad. I stället bör i 6 a § införas ett nytt tredje stycke med följande lydelse: Särskild avgift ska inte åläggas om den enskilde enligt 3 § tredje stycket /alternativt 3 a § andra stycket; se ovan under 3 §/ begärt att få senarelägga verkställandet.

Förslaget medför att det nuvarande tredje stycket får bilda ett fjärde stycke.

Lagrådet lämnar förslagen i övrigt utan erinran.